

URIEȘII

Urieșii erau oameni foarte mari. Capul unui urieș era
căt un munte, picioarele lor erau groase căt poloboacele,
și nu calcau de căt din munte în munte. Aveau o gură în
care puteau intra 5-6 oameni de-o dată, și în care și-ar
fi putut face paturi ca să se culce. Ei erau buni la inimă
și voineci. Ciolane de-a lor greu se găsesc. Urieșii au
trăit înaintea noastră, așa că azi nu se mai găsesc. Unde
au trăit și cum, nu se știe. Ei puneau de mămăligă ca în
satul nostru, și se duceau după sită în țara ungurească,
făcind numai 4-5 pași.

O fată a unui urieș a întinuit o dată niște oameni de
îști de azi arînd pe o coastă. Ea i-o luat cu tot cu plug
și cu boi și i-o dus, în poala ei, la măsa. Maica-sa i-o
zis c'aiștea-s oameni cari vor trăi după dinsău, și să nu-i
omoare, ci să-i lese unde i-o găsit. Fata naibei n'o vrut
s'asculte de măsa, ci i-o dus pe-o coastă. Oamenii s'o
apucat iar de arat; atunci fata o eșit cu udul de la deal
de ei, și i-o înechat pe toți.

Casele lor erau foarte mari. Într'un cupitor de-a lor, pu-
tea u să se culce 12 oameni de azi. Urieșii n'aș să se
mai iivească pe pămînt.

Căpcinii sau Căpcăunii

Căpcinii sunt niște oameni cu capul de cine și foarte
răi. Ei nu se hrănesc de căt cu carne de om, ce le place
foarte mult. Ei au trăit de mult și au fost trimiși de D-zeu
spre pedepsirea celor răi. Alexandru Macedon, cind o a-
vut bătălie cu Por împarat, i-o pris și i-o inchis între

niște dealuri împreunate, unde nu-i zi nică odată, și i-o închis acolo de unde nu vor putea ești de eit la vremea de-apoi. El o așezat de-asupra dealurilor o furcă și un clopot care se trage singur la suflarea vîntului; căpcinii cind aud clopotul, socot că-i Alexandru pe-acolo și-i păzește. El vor ești de-acolo la vremea de-apoi, și vor incepe slujba pentru care i-o facut D-zeu. El aștăzi un ochiū în frunte și unu în ceafă. Sint iuți și răi pară de foc. Graiul lor e urit. Prind oameni de-ași noștri, îi pun la îngrășat, unde nu le dă de cit miez de nuță și pine, și apoi îi frig în cupitor și-i ospătează.

O dată căpcinii prinseră mai mulți oameni de-ași noștri, între care era și un șmecher de flăcău; după ce i-o pus la colej ca să-i îngraše, și după ce căpcinii ospătaseră pe tovarășii lui, îi veni rîndul său. Baba însărcinată cu facerea bucătelor, poftește pe flăcău pe o puncte, pe care de se ducea, prin o apasare pe un bumb, punctea se da în jos și omul cădea în cupitor, unde se rumenea frumos. Flăcăul se se facea că nu pricepe; baba se duse să-i arăte, și șmecherul de băetan apăsa pe bumb, și în loc să cadă el în cupitor, căzu hizania de babă. Cind veniră casașii, baba niciără; cind eicăutară de mincare, găsiră sterful babei în cupitor și-l mincară bine. Cind la cap, văd că tîrva are un loc de ochi în frunte și unul în ceafă. Se pricepură îndată că ei mincaseră pe baba în locul grasului flăcău, care de teamă, spalasă putina. Il cătară ei în toate locurile, până și la burieu pămîntnlu, dară el era ascuns în niște stuh dintr'o baltă. Treceau căpcinii pe lingă el și de ciudă și minie nu-l văzură. Scapat de căutarea lor, se duse și ajunse într'un sat. Aici era un băet pe-o tulpină de fin și se juca cu ouă roșii în mînă. Văzind ouăle și casele curate și grijite, se pricepu că-s paștile. Merse ce merse și ajunse și în satul lui, la casa parinților lui, cari cind îl văzură plinseră de bucurie. De căpcini s'a ferit el apoi în toată viața.

Antihîrt

La vremea de-apoi, care nu-i departe, pe lîngă multe aite pedepse ce va trimete Dumnezeu asupra lumei, care-i plina de păcătoși, va mai ești și un Hristos minciunos numit *Antihîrt*.— Antihîrt are să fie foarte urât și rău la înimă. El va umbla înșelind lumea, și toti acei ce vor crede în învățaturile lui mincinoase, de iad, de munci grele și de focul cel nestîns vor avea parte. Fiind că la vremea de-apoi are să fie secetă mare, el are să umble cu poloboaice de urină și tot acel ce va bea, va fi al lui; cel ce va putea să rabde setea, acela va avea parte de raiu și de fericirile lui. Invățaturile lui Antihîrt, căci el are să fie propăvădulatorul necredinței și minciunei, vor fi crezute mai de toată lumea, căci *nu vedeați că lumea astăzi mai ușor crede în minciuni ca în adevăr?*

Antihîrt are să se nască și el tot dintr-o fecioară, intocmai ca Hristos, însă acea fecioară urâtă ce-l va purta, are să fie talpa iadului.

Antihîrt se crede a fi intruparea duhului rău și necurat. El va purcede din necuratul care-i dă putere să înșele această lume ușoară. Nu-i departe vremea cînd se va însa el, căci multe semne încep a se arata că vremea de-apoi nu-i departe.

Vremea de-apoi și judecata cea din urmă.

Prin vremea de-apoi poporul înțelege sfîrșitul lumei de azi. Înainte de a fi vremea de-apoi, vor fi secete mari, pohoae, ploi necurmate, boli în oameni și vite, cutremure de pămînt, bătălii, holeră, ciumă și tot felul de pedepse trimise de D-zeu în lume spre a o face să se pocăească, și să vie la calea adevărului. La vremea de-apoi va veni și Antihîrt ca să înșele lumea. Cu vremea de-apoi, lumea de azi se mintue. Greutățile la vremea de-apoi vor fi aşa de

marî, în cit viii se vor duce la mormintele morților și vor zice : « sculați voi, să intrăm noi în locurile voastre, căci tare-i lumea urgisită și greu îi de trăit ; noi nu mai putem suferi; ești și suferi și voi. » Dar morții nu vor auzi glasul necăjiților. Căpcinii vor ești din închisoarea lor, paseurile cu elonțu de fer se vor ivi în lume, soarele va fi întunecos, luna pe cer nu va mai lumeni noaptea, stelele n'or mai sclipi, și o înădușeală, o greutate, o amârăciune va fi în întreaga lume. După toate aceste pedepse, o ploaie de foc va urma și pămîntul va arde de 9 stînjeni în jos (alții zic de 9 coți,) și se va face alb ca varul, că de multele pacate făcute de oameni, pămîntul s'a inegrit, la începutul facerei fiind tot alb.

Intr'un nou alb ce va străluci ca soarele, Cel-a-tot-puțernic se va arăta ; ingerii vor trîmbița; morții se vor scula și judecătorul cel mare va judeca pe om după faptele sale. Cei drepti vor avea parte de raiu, iar cei răi de iad.

O suflare va îndrepta puternicul stăpîitor asupra pămîntului și el va răsări iarăș flori, erburi, copaci și o altă lume va începe a trăi,

Cînd săteanul își aduce aminte de vremea de-apoi, ștează și pare că vezi că gîndurile î se îndreaptă spre acel viitor îndepărtat, pentru a-l scotoci și a afla cum are să fie. De multe ori, cînd necazurile curg pe sate, cînd boalele nu se mai curmă dintre ei, cînd vremile sunt pe dos, fiind în loc de vară iarnă, și cînd trebuie ploaie și secetă, auzi pe om zicînd cu grijă : mi se pare că se apropie vremea de-apoi, că tare-i greu de trăit în lume și tîrres pe dos mai toate !

Blajinii¹⁾

sînt un soi de oameni, cari trăesc pe lîngă apa Simbetei, la marginea pămîntului, ascunși de lumea noastră, ascunși

¹⁾ Blajin înzâmnă supus ascultător, bun la înîmă, căruia mi-i place să se pună râu en nimine. Ce om blajin e Ion !

de minciunoasa viață ce-o ducem noi. Cum vor fi ei: nalti ori mici, prosti ori cuminti, dispeti ori nu, nu se stie; se spune că-s oameni supuși, ascultători, plecați întru Domnul, religioși și buni la inimă. De le-aî zice ori-ce, nu se supără. Ei postesc mult. Nu stiu cînd sunt paștele, de cit numai dacă văd cojî de ouă, lucru ce face pe gospodinele romînce ca la paști, cojele de ouă să le zvirle pe ape curgătoare. Cînd ei văd cojile, stiu că creștinii au avut paști și incep a le serba și ei; de sigur că în credința lor sunt buni creștini. Paștele Blajinilor cad totdeauna Lunî după Dumineca Tomei. Această zi sărbătorită de Blajini ca paști, romînele o serbează postind. Dacă se mai stie ceva despre ei, rog pe cei ce vor ceti rîndurile de mai sus să le complecteze.

M. Lupescu.

Cîntec din Basarabia¹⁾

Tot aiasta-mi era-n gînd,
hai, hai pușule !
să mi văd rudele bâind
hai, hai pușule ! 2)

1) În Basarabia, Revista noastră nu a putat pătrunde pînă acuma, și aceasta nici nu-î de mirare, de oare-ce clasa cultă de acolo e cu totul desnaționalizată, afară poate de rare excepții. În 1879 am fost în Basarabia la niște neamuri; bătrînii tot mai stiau romînește, iar cu copiii a fost cu neputință să mă înțeleag în limba lor cea dreaptă. Toată lumea vorbește rusesc, simte și cungetă rusesc: pentru dinși nu există romîni și romînism. Si această deprindere o păstrează cu sfîrșenie, ca niște pravoslavnici credinciosi, toți acei romîni basarabeni care se stabilesc în România, ori cît de mult ar trăi pe aici.

Cîntecul ce publicăm a fost căpătat de d. Serafim Ionescu. Nu sperăm să avem, în curînd urmare.—A. G.

2) Se repetă după fie-care vers.

să mă roage să le cint ;
 să le cint incetișor,
 să-l închine totișor,
 cite-o leacă, cite-un pic
 pîn la degetul cel mic.
 Tot aş bea şi-aş închina,
 n-are cine mă ruga ;
 m-ar ruga surorele
 departe-s sărmânele ;
 m-ar ruga cunnamele,
 dar mă-ău umplut satele.—
 Vinişor, nu tremura,
 că te-oiu bea, nu te-oiu minca.
 Vinişor de poamă neagră,
 toarnă-n gură să s-aleagă.
 Toţi cu frajă şi cu surori
 şi cu grădină cu floră,
 numai eū le mor
 de dor ;
 toţi cu rude şi cu neam,
 numai eu pe nimeni n-am.
 Sanatatea omului
 în fundul paharului.
 M-aş luli,(1) şi n-am eu cine;
 m-aş luli la măicuţă,
 măicuţă nu mă vrea :
 —Du-te, du-te fiica mea,
 du-te, du-te la barbat
 că cu dinsa aï jurat.

Comunicat de d. Serafim Ionescu.

(1) A se juhi — a petrece, a face cheie. Despre un om trecut cu băutura, se zice: e best iulea.

Judecata lui Dumnezeu

Zice că mergind odată doi oameni pe un drum, așă săsit un sac cu griu, căzut dintr'un car. Unu din ei zicea că lui i se cuvine o parte mai mare, fiindcă el a văzut mai întâi sacul; iar celalăt spunea că și lui i se cuvine parte dreaptă, fiindcă amândoi au ajuns în același timp la sacul cu griu.

Nepuțindu-se înțelege între ei, s-au dus la un judecător.

După ce îl-a spus ce pricină îi aduce înaintea lui, judecătorul a stat ce-a stat, a gîndit el ce-a gîndit, și pe urmă a zis cătră cei doi oameni că le-a face judecată, precum face Dumnezeu judecările pe pămînt.

Judecătorul s'a legat la ochi cu o batistă, a luat din sac un pumn de griu, și ocolind de cîteva ori prin odae, a nimerit pe unu din cei cu judecata, și dîndu-i același pumnul de griu, i-a zis :

—Tie și se cuvine atîta partea ta, iar celălalt să eie tot sacul.

—Da ce feliu de judecată-îi asta ? întrebă el minunat.

—Asta-îi judecata lui D-zeu, răsunse judecătorul ; el dă unora mult, mult că nu mai știu ce-or face cu avutul lor, iar alțora puțin, de nu-și pot stîmpăra nicăi foamea.

(Auzită în Fălticeni)

A. Gorovei

De ce n'are peștele picioare, ci aripi ?

Făcuse milostivul D-zeu lumea, Rîndea acumă cu Sf. Petrea pe fie care dobitoc la ce are să fie bun și ce are să facă în lume. Vine și rîndul peștelui. Lui îi zise Cel-a-tot-puternie

—Tu vei trăi în tot feliul de ape, și te vei hrăni cu gîze, carabeji, rîme și cu alte lighioi ce vei putea prinde ; tu pe

uscat nu vei putea trăi și de cărăbuș să da ori că de multe picioare, omul tot te va prinde și te va mînea.

—Doamne ! zise peștele, nu-mi da picioare ci numai șese aripă ca să pot înnota, și de mă va prinde omul, să mă arunce pe jar, să mă frigă și să mă mincine.

Dumnezeu ascultă rugăciunea peștelui și-i dete șese aripă. Sbura el destul în sus și în jos, alergind, cind numai ce cade în vîrșa unuia pascar, apoi pascarul îl duce acasă și face din el un bors bun, de parcă era miere, și mincă cu casăi lui cogemite mămăligă. Atunci pascarul zise :

•Pește, pește
mămăliga prăpădește»

și de atunci și pînă în ziua de astăzi, peștele nu mai are picioare ci aripă, și omul îl prinde cu vîrșa, cu undița, cu volocu, cu leasa, cu crîsnicu, cu mină, cu pînza, cu mreja, cu năvodu și a, și ori îl frige, ori îl mincine cu bors.

M. LUPESCU.

BALADE DIN TRANSILVANIA

GRUIA LUI NOVAC

Mindru ceriu și săntul soare strălucea o serbătoare, dar subt umbra unuia fag sedea Gruia lui Novac.

Gruia să cam cugetă îar Novac îi cuvînta:

— „Gruio! Gruio! fătul meu, foarte-i rău năravul tău, cu bețivii te 'nsorăști, cu tilhari te sfătuști, numai țara o prădezi

și nimica nu lucrezi ; lasă-te de toate aceaste că aceaste-s foarte rele, că zău și capul și-l mincă sau șezî în temniț'adincă. Gruia toate le-a ascultat și sedea greu supărat, iar Novac că i-a grăit : „Doar și dor de priveghit , sau dor de căsătorit ? Nu mi-î dor de însurat

ci mi-l dor de Tăligrad,
că prin ţeră am mai umblat
da'n Tăligrad n'am căcat.»
Si bătrinul ii grăia
și'n necaz mi să jelea :
„De-a fi bine, de-a fi rău,
fă după cuvintul meu,
nu face de capul tău ;
lasă-te de priveghime,
să nu puī vina pe mine,
că tu poți incăleca
multe buță a deserta,
și de moarte a te'mbăta ;
apoī turciș te vor ști,
peste tine-or năvăli,
la'ncisoare te-or băga
și ca rob te vor lega
tot cu sfoară de mătasa
ca și mina ta de groasă ;
vei sta aniș tinereții
singur în fundul temniții,
colo la țărmuriș mării
unde-șă bagă turciș robiș.»
Gruia la asta-a tăcut
dar nimica n'a crezut,
pe al său tată n'a ascultat
ci trei ca și-a înșelat,
un negru ca un harap,
altul cu steaua pe cap,
al treilea este cam sur
și face o țară singur ;
el pe surul să chitește
și-l încoardă împintenește.
«Bun norocmă tată dulce.»
Si tăcindu-șă sfinta cruce,
s'opinti, calul sbura

și'napoi nu să uita.
Tot a mers n'a mai cinat
mine'n prinz e'n Tăligrad.
„Gruia meu, Novac a zis,
îmī făcuș vorba de ris ;
lasă că mă vei dori
cind cu turci te-i întâlni.»

* * *

Gruia intră'n Tăligrad
și de-a lungul l-a luat,
în cornul piațului
la birtu 'mpăratului,
unde-a fost vinul mai bun,
birtășită de romin ;
ochii săi își trăgăna
și pe ușă el intra
cătră Ana-asa grăia :
«Tu Anițo erișmărițo
adă-mi vinul cu vadra
să-ți dau bani cu grămada.»
Birtășită-atuncă i-a dat
vinul tot nemăsurat,
dar nu-l bea precum să bea :
fund odată-l intorcea ;
bea de trei zile deplin,
și bău trei buță de vin,
și-o butoană de vinars
dintr'odată că a tras,
nici pe fund n'a mai rămas ;
și mincă o vacă grasă,
dar n'a pus un ban pe masă.
Cind Anița bani cerea
să făcea nu pricepea,
palma'n pumn o prefăcea
preste față o lovea

singele de-o năpădea.
 Birtășita s'a miniat,
 și pe el s'a supărat,
 haină albă-a lăpădat
 și în negru să 'mbrăca
 la 'mpăratul alerga.
 Cind în casă a intrat
 impăratul e a'ntrebat:
 •Ce-i Aniță birtășită –
 că azi trei ani s'a 'mplinit
 tu de cind n'ai mai venit.» ?
 •Inălțate împărate,
 mi să face nedreptate
 poate de la Dumnezeu,
 c'a picat în birtul meu
un vojnic ardelenesc
cu clăbet săcelenesc,
 în vestimente rominești,
 cu trei caî moldovenești,
 bea de trei zile deplin,
 și bău trei buți de vin
 și-o butoană de vinars
 dintrodată mi-o a tras
 nică pe fund n'a mai rămas,
 și mîncă o vacă grasă
 și n'a pus un ban pe masă;
 cind de bani i-am pomenit
 preste față m'a lovit.
 Impăratul să mira,
 par' de frică tremura,
 și-apoi îl puse 'ntrebare :
 «D'apoï ce făptură are ?.
 Nu-i nică nalt, și nică nu-i gros
 cum e omul mai frumos,
 dar e voinic și osos
 cum te prinde, cum pică jos;

e cam negru roșcaban,
 cugetă că-i un căpitan,
 și se uită pe sub gene
 lumea de el cum să teme;
 de trei păltini e lat la frunte,
și nu prea vorbește multe;
 pe din sus de gurișoară
 are mîndră mustăcioară,
 și din șele în călcie
 tot în călțuni de anglie »
 •Tu Aniță birtășită
 eu de aici nu te-oiu lăsa
 pînă tu nu-mi vei jura
 că nu-i spune că's acasă,
 că minia maje varsă,
 că acela-i mare drac
 el e Gruia lui Novac ;
 corbiș de l-ar fi mîneat,
 că nimica n'a lucrat,
 numai țara a prădat;
 du-te acasă și-i dă vin,
 pune-i vasul cum stă plin,
 dă-i tu tot ce va pofti
 și de bani nu-i pomeni,
 că eu toate le-oiu plăti ;
 și de îl poți imbăta
 turciș să-l poată lega,
 frumos dar vei căpăta.»

* * *

Birtășita cind eșa
 drept spre casă se ducea
 și în birt cind se baga
 Gruia 'ndată o'ntreba :
 „Unde-aî fost miță hătrină?“
 •In vecini, după lumină,

„Caut că ești de legea mea
doar nu știi ce-o fi a ta ?
Seză acasă, nu umbla,
și adă-mă vin, nu te 'mbia»
Ana vin îi aducea,
voie bună îi făcea.
Dar el bea vin pipărat,
și curind pică de beat,
și pe jos s'a tăvălit
și ca mort a adormit.
Turciū cînd aŭ auzit
că Gruia a adormit,
ca și turma să stringea
cît p'afară nu 'ncăpea,
dar cei ce 'n luntru intrau,
staă și numai să uitaă
că ei, zeu, nu cuteza
de Gruia-a s'apuca ;
cînd veni un turc bătrîn
eu bărbia de pagin,
cătră toți el să 'ntoarcea
și'n minie le zicea :
„Turcilor, nebunilor,
sărăcia-i vorbă multă,
haina lungă-i minte scurtă,
da ce stață de cugetați
da ce stață de nu-l legați ?
nu-i deștept, dar nu-i nici
beat,
cum e mai bun de legat.»
Turciū atunci s'apucără
și pe Gruia mi-l legără
cu o tune de mătasă
impletită 'n trei și'n seasă
ca și mina'n cot de groasă,
și e'o tune de fuior

ca fluerul la picior.
Cînd cu funile-l legă
Gruia mi să deștepta,
să intindea și mai căsca,
funile să despica ;
numai ceea de mătasă
toată 'ntreagă mai rămasă,
căci aşa l-a blăstamat
tatăl său cel supărat
că ce nu l-a ascultat.
„Turcilor, boerilor,
desleagați-mă un pic
căci mai am un lucru mic,
să bag mina 'n buzunar
să scot pană, călimăr
și să scriu la tata carte
ca să știe din departe
că Gruia e 'nchisoare
și azi minți poate că moare.»
Dară turciū să făceau
cum că ei nu-l pricepeau,
dar ei zeu nu cutezau ;
că de Gruia va scăpa,
nu-l mai pot ei căpăta.
Sî pe Gruia că l-au dus
ca pe pașă tot pe sus
colo la țarmuriū mării
unde-si bagă turciū robiū,
unde-i țapa implintată
și temniță ridicată.
Apoi mi-l deslegău
in feară mi-l băgau
tot in fere
pîn în șcle,
tot in bente
pîn în spete,

tot în lanț
până în grumaz.

* *

Septe ani aș și trecut
de el Novac n-a știut.
• Hei, hei, tu singe de păgin,
strigă Novac cel bătrîn,
mi-aș lăsat al meu fioarel
nu pot să vorbesc cu el.»
Apoi el a fost avut
un corb mândru și plăcut;
Gruia de cind fu mai mic
corbul cam vorbia un pic:
• Pasăre, pasăre neagră,
du-te sboară lumea 'ntreagă
să-mi spui veste de ficioar
că de dorul lui mai mor;
de-aș făcut tu cuiva bine,
fă tu astăzi și cu mine;
șepte ani s-au împlinit
eu de el n-am auzit;
nu știu e 'n teapă 'nplinat
sau în temniță băgat;
nu știu apoi e 'necat
sau e pe prund aruncat».»
Novac corbul ș-a lăsat,
corbu 'n aer a sburat,
din aripă tot filind
din gură foc risipind,
în șepte țără a zburat,
și de Gruia n'a dat;
cind ajunsă-a opta țară
de-ostenit era să peară:
să punea să odihnească
cind și cind să croncănească;

cind zbura el cam pe sus
de Gruia nimeni i-a spus;
cind zbura el cam pe jos
despre Gruia veste a scos,
că pe-o casă croncănea
și Gruia-l auzea
și din temniță-i grăia :
• Dar ce dor mi te-a luat
tu la mine de-aș zburat?
doară ochii vrei să-mi minci,
doară fața să mi-o strici.»
Corbul atuncea i-a spus :
Gruie-aicia nu m'am pus
neci ca ochii să fi-l mince
nici ca fața să fi-o stric
ci m'a minat tatăl tău
ca să caut pe Gruia său,
șepte ani s-au împlinit
el de tin'na auzit.

— «Corbule, tu fatul meu,
să-ți ajute Dumnezeu,
de-aș făcut tu cuiva bine
fă acuma și cu mine,
că de-aici de voiă scăpa
cu singe te-ořu adăpa
cu carne te-ořu sătura,
zboară tu 'n cancelarie
adă-mi frunză de hirtie.»

Corbul atuncea zbura
și hirtie îl căuta,
în temniță î-o băga.
Gruia prinse ca să serie
căci mai simte bucurie,
mai ia pana din mănușchiu
și hărtia pe genunchi,
serse'n mijloc tot năcazuri

și minia pe delaturi ;
apoī cele cornurele
le-a umplut cu lăcrămele.
— Corbule, tu fătul meu,
să ajungi pe-apus de soare
și să-i spui că Gruia moare,
caci poimîne 'n prinzel mare
mă vor scoate la perzare..
Corbul atuncea zbura
și din aripi filfua,
din gură foc arunca
și acasă să'ntorcea.

La Novac lumină ardea,
togmai cîna ș-o punea ;
dar și corbul a ajuns,
pe sereasta lui s-a pus
că scrisoare a adus
și că Gruia-i de perzare
pîn poimîni în prinzel mare.
Dar Novac să năcajea
ca și un prunc mic plingea,
și să lăsa de-a ciura
și să gatea de-a pleca,
și afară el eșa
și în grajdul lui intra,
scoasă un cal minunat
în mătasă îmbrăcat,
și cu ciucuri de argint
cum n'a mai fost pe pamînt,
și să'ncinge cu o spada
de cinci degete de lată,
și cu una de șinor
ce străbate și prin fer;
una-i trebe pentru el
alta pentru ficiorel.

Si apoī Novac mergea,
vîntul întrecea,
paseri alunga,
par' să prăpădea
nu să mai vedea,
Cind văzu o mănăstire
îi căzu lui ceva 'n fire,
și'n lăuntru să bâga
pe călugări îi scula,
dar ei să inspăimăntau
și să intre nu-l lăsaū:
— • Alelei tu mos Novace,
dar ce mai vrei tu a face,
vrei tu să ne prăpădesti
mănăstiri să jăsuești ?
— • Nu vrau să vă prăpădesc
mănăstiri să jăsuești,
ci-mi dați port călugăresc;
încă azi la Tâligrad
am o treabă la 'mpărat,
și nu vreau să mă cunoască
ca să țin cu lumea proastă.
Călugării desculără
pe Novac întimpinara,
în vestminte il îmbrăcară
în portul călugăresc,
aruncînd cel romînesc.
Dar șerpariul ș-a luat
că e cu galbinî îndesat,
și cu armele gătat,
în minut s'a depărtat :
• Rămîneți cu Dumnezeu
caci eu caut ficiarul meu !
Cind e în țara turcească
vede o năpaste drăcească
un croncan urit turcesc

general împărătesc ; lui Novac în cale-o stat cu un paloș lung și lat și atuncea î-a strigat : — «Mai să ști că am jurat că pe cinī oiu întilni în minut l-oiu prăpădi, să te văd, mai gagă neagră, de-ai aflat în lumea ntreaga cine ști bătaie 'ncepe și la fer ca să pricepe ! » — Turcule, mă lasă 'n pace și nimica nu-mi mai face, că-s prost, nu mă știu bate, și am cale, zeu, departe ; eu știu numai a cinta, cătră ceriu a mă ruga. » Turcul meu care rîdea, paloșul îl întindea, iar Novac că mi-l primea și minios aşa grăia : — « Alelei, tu turc cinesc, ști că sănt fiu romînesc, și ești pe mîna lui Novac, și Novac e mare drac, nu-i călugăr de-ăl sănțit, ci e omul cel pătit : trece mintea turcului, tae-i coaja capului. » Si cu paloșul a dat capul de î-a retezat pe urmă'n drum l-a lăsat.

* * *

Novac merse 'n a sa cale, și ajungind în prințul mare

in cetatea Tâligrad, de Divan a întrebat, și-auzi că sfat să ține pe Gruia să-l peardă mine. Apoi divanul a căutat și 'n launtru a intrat; șepte turci mari a aflat preste Gruia ținind sfat. — Bună ziua, mă boerî auzii o veste eri, că aveți rob de perit ; vreū să moară spovedit. » Dar ce vrei tu, gugă neagră, doar vieața nu-ti e dragă; mergi și-ți caută de treabă ». — » Trebe a ști, turcilor, ce-i dat călugărilor, că să umble tot prin țeara să nu lasă ca să peară vr'un creștin nespovedit, poate-i vrednic de eşit. » — » Ci că-i vrednic de perit căci e viață de Novac, și fu 'n țeară mare drac ; în vieață-i n'a lucrat numai țeara a prădat. » — » De l-ați scoate, bine-ați face căci l-aș învăța eu carte, și de-a fi cam tinerel vă daū galbeni mulți pe el c'o să-l fac diaconel ; vă rog ca pe Dumnezeu. » — „Nu, că-i hoț ca tatál seu. » — « Galbeni mulți voju dăru. » — » Ba nu-i vrednic de a-l iubi ! »

Si Novac să tulbura;
 de la Divan el pleca,
 și de loc încăleca,
 la temniță alerga.
 Novac, cînd s'a depărtat,
 un turc mititel la stat
 dar a dracului la sfat,
 cătră toții a cuvîntat:
 — Turcilor, nebunilor,
 nu pricepeți chiar nimic
 nu-i călugăr, ci-i voînic,
 hainele-s călugărești
 dar vorbele novăcești.“
 Turci atuncea să luau
 după Novac alergau;
 Novac să știu afla.
 mîna'n șerpar o bâga,
 galbeni mulți le arunca;
 turci 'ncep acum a strînge
 și să lăsau de a-l ajunge.
 Cînd Novac temniță-a aflat,
 calul lui a rînchezat
 temniță cît s'o crăpat,
 și cu spada sa a dat
 ușa 'n doauă s'a crăpat,
 pe Gruia afar l-a scos

și-i tipa searele jos ;
 alta spadă lui i-a dat
 și aşa î-a cuvîntat :
 — Cruio, Gruio fatul meū,
 uită-te la tatăl tău,
 și taie la turculeți.
 că nu-s vrednicî nici un preț.
 Tu la margini ține-te
 și la mijloc lasă-te,
 căci de cînd ești în robie
 ai perdit și din tărie;
 dă și taie ca și mine
 nu cruța tu chiar pe nîme.
 Cruia stă într'un picior
 taie 'n turci ca la bujor;
 pîn sta bin'pe amîndoauă
 a tăiat o sută 'n doauă ;
 cînd să răzima 'n călcie,
 turci zac preste o mie.
 Novac mergea rotogol
 calca turci tot ocol,
 și pe urmă-a apucat
 a zdrobi prin Tâligrad,
 și pe Gruia a scapat
 și 'ntr'un ceas și jumătate
 nu avea pe cin'mai bate.)

Avrig.

Ioan Cîndea.

Năsdrăavanul Pîntea

Pîntea de băeteļ s-a trezit la oī, dar baciuł și ciobaniū se purtau rău cu dînsu și tot il băteaū. După ce s-a rădicat mai marișor, l-aū pus ceilanți ca din strungar să păzească sterpele. Ce-i veni în gînd într'o zi, luă o pușcă de-a celorlanți și se făcu fugit pe munți. Cum mergea prin pustietate, se întîlnește cu *necuratu*; cînd întinde pușca să dee, el îi zice: „slăi nu da, căti voi fi de folos; *cere de la mine ce-i vrea și sănt gata să-ți daū.*” Pîntea ceru putere, doar va putea bate și el pe ciobaniū ce-i eraū stapini, ceia ce i-a dat, mai adăogîndu-i ca să nu moară de pușcă de cît atunci cînd il va lovi subsuoară. După ce-și căpătă putere, se întoarsă la stînă și trase cîte o bătae ciobanilor, apoi le luă un cîrd cu oī și apucînd în țara ungurească, acolo vinde oile și-și cumpără arme, de cînd incepu a stringe lingă dînsu mai mulți voinici. El a haiducit munțiū *Şerba* și *Câlimanit*; banda lui umbla pe Câlimanî, iar el își avea locuință în o hrubă în coasta plaiului *Şerba*, în care cu anevoie întra prin o stîncă. Se înțelegea cu ai săi prin cîntatul din fluer; cînd era bine, cînta de joc, iar cînd se vesteau de poteră, cînta doina. Fluerul lui Pîntea era facut din doage și aşa de tare răsună, în cît el cînta din coasta *Şerbei*, după care cîntec fetele și flăcăi jucau pe plaiul *Şarului*. Adese orî trecea în țara ungurească de facea prădăciuni, dar nicî il puteau ucide, pină cînd veni timpu că pe lingă alte taine ce le ținea ascunse în inima lui, spuse ibovnicei lui ce-o avea mai credincioasă, că puterea lui stă sub suoară. Nu trecu mult cînd muerea ne maī putind ținea jurămîntul, il spuse la impărătie. Pîntea, după cum maī de multe ori hoțea singur, se duse și de astă dată la cetatea Viena. Cum au simțit cei din lăuntru, spăriați incue porțile cetăței. El s-a suiat sus pe porți, unde a înfipt toporașu și începe a cin-

ta din fluer, numai se trezește cu un glonte subsuoară, de unde cade mort.

S. Mihăilescu

NB. Muntele *Serba* se înlanțuește cu *Petrele-roșii*, *Petrosu* din Transilvania și *Călimanii*, formind unghivul de sus al Moldovei. Din acest creștet curg isvoară ce formează apa *Neagra*, care desparte Călimanii de *Serba*. Culmea *Serbei* servă de hotar cu Bucovina; sub acest munte se află o vale care și astăzi poartă numele de „*Valea Pintet*.“ Locuitorii din aceste părți cu osebire din *Neagra* *Şarului* și *Şarul-Dornei* cintă din fluer cîntecelile numite: *Doina lui Pintea și Rusasca lui Pintea*. Plaiul *Şarului* este un munte în comuna *Şaru-Dornei*, ce se megiește cu comuna *Neagra-Şarului*, ce se întinde sub coastele *Serbei*. Adaogă povestitorii: „Dacă n'ar fi murit, mult bine am fi avut de la el.“

O SAMĂ DE CUVINTE DIN MUNȚII SUCEVEI

(Urmare)

Inga—laca.
ini—bucătele de ghiață zdrobită prin clocnirea sloilor cind e ger mare.

Jașcău—o pungă mare, făcută din besică de boiu.

jeandră—o mincare alcătuită din mămăligă tăetă felii, prăjite pe foc, puse într-o strachina în care se toarnă apă rece și sare, și după ce se mestecă bine cu dosul lingurei, o minincă

sătenii saraci în zilele de *popă* (post).

jirebghie și

jirghiută—o numărătoare ce fac femeile călepelor de tort.

jneamăt—o grămadire de lemn, gunoae, mil, etc. aduse de apă.

jneapln—un felii de brad mic (eniperul).

Lăicez—încrățitură la minecele cămeșei cu cusn-

tura de lină peste creți.

Iehamite—că mai trăești: păcat că mai incurcă lumea.

Iotru—mîndru.

Iuminină—lumină.

Mal—humă, un feliu de pămînt vînat ori albicioasă ca varul, luciu la pipăit, cu care sătenii sărmăni sporesc casele.

maganu—om *de maganu lui*: om fără stăpîn sau de capul lui.

mazac—necurățenie, om murdar.

mazanae—o umflătură lemoasă pe brad din care se fac *scafe*.

mărgelare și

mărgică—crestătura ce se face butucilor cind se string în plute. Operația se cheamă *mărgelare* și crestătura *mărgică*.

mere—merge.

mereiū—rotund.

midhal—un pește în culoarea șerpelui, vînat vrîstat, care trăește în apele de munte; aduce la trup cu linul de la șes și-i place să trăiască pe unde e apă lină și albia năsipoasă.

mintinaș—îndată.

modru—chip, feliu.

munce—munte.

Naciad—un butuc pus în partea de la vale a focului și care-l ține să nu se prăvale, dacă focul e făcut pe o coastă de deal.

nahlap—val de apă.

napci—cartofe.

nimăt—gard făcut din tîrșă.

nimnic—nimic.

nojiță—bortele de la opinci, în cari se viră ațele.

Oblicit—aflat, iscudit.

obrejă—un loc așezat pe un deal.

ojog—un băi mare, cu care se răscolește focul ca să ardă.

opcinci—opinci.

Papă—scrob; un fel de mîncare făcută din unt sau din untură de porc și ouă.

pciatră—piatră.

Pcior—picior.

pcită—pită, pîne.

piceuce—cartofe.

pipă—lulea.

plev—vasul de tinichea cu care se bea apă.

poci—pot (pers I sing).

poci—haragi de cari se prind fasolele sau mazarea.

pocit—hărăgit.

podiree—dealuri.

pogacă—turtă de mămăligă presărată cu sare și

coaptă bine în foc.

pelog—brazde de ţarbă cosită.

popă—zi de post; azi e *popă*: e zis de post.

porșor—căpiță de ţarbă.

pomin—pom.

punce—punte.

prelucă—poiană de pădure.

răbus—un băt pe care se însamnă cît e înălțimea laptelui dat de oî la o mulsoare.

răcăduește (se)—se răsteste.

rillă—coastă, parte.

rinsă—Ariniî, mesteceni și alunul fac un felii de mugur lung în forma unei omizi; acest mugur se chiamă *rinsă*; rinsa se dă la găină amestecată cu tăriță, căci se crede că ele ouă mai ingrab și mai multe.

Sămăciș—lapte acru de vacă.

scafă—strachină de lemn

selniță—un lemn zubfire, rătezat la capete.

senune—trunchiū de brad scobit, pe care să dă vîtelor sare pisată.

simbră—tovărăsie la arat.

smidă—locul unde a rămas tăetură de pădure.

spatariu—un gard cu ostreje în față strungei la stină, pe unde trec oile la muls.

sor—saă ; *sor se*, *sor se*: saă aşa, saă asa.

spăcumă—o ață răsucită în două.

spicinu—pinu (un fel de brad).

stroî—rind ; ne-a pus la stroî: la rind.

struț—buchet, mănușchiū de flori.

supre—spre.

Şar—arsenic; de aici numele satelor *Şaru-Dornei* și *Neagra-Şuruluî*. E ridicul a se scrie, precum am văzut adese ori: *Şara-Dornel*, precum zic străinii cari nu pot rosti cuvintele limbii românești.

şculer—invățător.

şipot—şuhoiu ;urgerea repede a unei ape.

ştiuldică (se) se cufundă.

şuhărie—gutunar.

Tar—jumătate merță păpușoi, cît duce un cal pe tarniță.

tarniță—șaua de lemn.

tăujeriu—un băt cu care se mestecă jinița în ceaun.

terfiu—berbece de la trei ani în jos.

tilipin—un copăcel mic care inflorește întâi prima-vară.

tinovă—loc mlăștinos.

tîrș—tufe spinoase.

tisă—o măsură lungă de 9 decimetri.

tohoarcă—cojoc mare mițos ce poartă clobanii iarna.

tomnai—tocmai.

tomnește—tocmește, dregă un lucru stricat.

torocală—amestecătură.

tretin—cal de trei ani

tretină—lapă de trei ani.

trîmbighiță—un instrument lung ca de 2-3 metri în care se cîntă cînd îi duee la groapă, după oamenii cari în viața lor, fie de ori ce vrîstă ar fi, n'aș fost insurați.

tufă—alun

tujeni—strujenî, blujenî, trunchiul păpușoiului.

turlași—sloî de ghiață aduși de Bistrița de pe pî-

răe și de pe malurile sale, și cari une ori formează maluri de 2 metri, și sint aşa de mari, că pot încăpea pe un singur sloiul cite 5 sau 6 oameni. Fac mari stricăciuni.

tipa (a)—a arunca.

tiră—puțin „Se face tiră,” zic de multe ori muntenii cînd caută ceva și nu găsesc.

tițiu—lapte acru subțire.

Vale—apă curgătoare, Bistrița, Neagra etc.

verin—venin.

vozi (a)—a grămădi, a aduna mult la un loc.

zaru—încuetoarea la ușă (un par sau alt-ceva).

zăbrelnic—prosop cusut cu florî de lină.

zicalaș—scripcar.

zicală—cintec din vre un instrument (cimpoiș, fluer, scripcă).

zimzit—zimbet.

Cîteva expresiuni particulare.

In butu lui—în ciuda lui.

țipă pciatra pisti vali—aruncă piatra peste rișă.

lî-o mincatu-li—le-a mincat.

să-i fie trecută viața în izlaș—să-și piardă vremea în zădar.

să fie de temeră, da nu în bagăcură—să fie lucru solid.
numai ce iacăta—numai ce iată.

măi ţică— măi băețică.

puiū di bati— puiū de batae, batae zdravănă.

s-o dusu-să— s'a dus.

timplindu-mă-să acolo— intimplindu-mă acolo.

A. Gorovei

Legenda Cucului

Pe cind sfintul Petrea era și el gospodar pe pămînt, avea ca argați doi flăcăuani; pe unul îl chema *Lazăr*, iar pe celalt *Cucu*. Odată îi trimesa sf. Petrea să are într'un loc depărtat, însă nu le-a dat mincarea de ajuns. După ce aŭ mintuit mincarea ce le dedesă, și văzind că nu le mai aduce, de foame aŭ tăiat boiă și i-aு mineat. Venind sf. Petrea și văzind beleaua gata, i-a luat la bătae; pe Lazăr l-a scăpat, iar pe Cucu l-a ferecat până l-a ucis în bătae.— Lazăr, de frică să nu-l găsească sf. Petrea, s-a prefăcut în pasere, aseminea și suletul lui Cucu e tot pasere. Deci Lazăr căutind pe fratele său prin lume, îl strigă necontent: *Cucu, Cucu, Cucu!* Tot astfel să zice că strigă și Cucu pe Lazăr din ceriu.

Perienă (Tutova).

G. Popescu

BOCET

II.

Frunză verde de duduă
 dragu meū, drăguțu meū,
 da uītă-te pe tereastră
 ca-țī vine carte domnească¹⁾
 de la noi să te pornească.
 De te-ar duce călărește,
 aş mai trage vr'o nădejde ;
 da te duc în car cu boi
 să nu te mai întorci înapoi.²⁾
 Cind aş ști c'aī mai veni
 drumul tī l-aș șindili³⁾
 cu șindila de matasă,
 să mai vii la noi pe-a casă.
 Crească iarba cît casa
 și otava cît prispa,
 eu pe-aici n'oī mai umbla.
 Plinji tu casă,
 și tu masă,
 plinjeți trus-patru păreți
 că de maicuța remîneți.
 Veniți frați, veniți surori
 și mă'mpodobiți cu flori ;
 veniți frați, veniți mătuși
 și mă'mpodobiți cu ruji.⁴⁾
 Mîndră casă aī avut ;
 aceea nu ț-o plăcut.
 Alta nouă ț-aī facut

făr' de ușă făr' de ferești;
 nu-i nici ușă de eşit,
 nici fereastră de privit,
 numai loc de putrezit.
 Aleargă la clopotari,
 să tragă clopotu tare
 să facă răsunet mare,
 să meargă la D-zeu
 să știe că-mi pare rău.
 Bată-te pustia moarte,
 da aici ce-aī căutat ?
 că nimeni nu te-o chemat.
 Da aici la ce-aī venit,
 că nimeni nu te-o poftit ?
 S'aī venit p̄e drum prin iarbă
 s'aī luat ce-o fost de treabă,
 s'aī venit pe drum pe jos
 s'aī luat ce-o fost frumos ;
 s'aī venit pînă la prag
 s'aī luat ce mī-o fost drag,
 s-aī venit pînă la masă
 și nī-aī luat cinstea din casă.
 De-ar fi moartea schimbă-
 toare
 eū cu dragoste-aș schimba,
 n-aș da pe altu pe nime
 numai singurel pe mine
 să nu știu de scîrbă 'n lume.

Cules din satul Crucea (Suceava)

V. Filipovici

¹⁾ Prin carte domnească se înțelege buletinul de înformare.²⁾ La munte, din cauza depărtării mari și a greutăților drumurilor, de multe ori morțul e dus în car ori pe niște drăci.³⁾ șindili sau drăniți.⁴⁾ Rujul e o floare roșie frumoasă, fără miros.

Zicători și porecle

Celuī care tot cere de multe ori se zice : tare-ī țigānos ;
ii țigan din cale-afară.

Celuī priceput : ii om ascuțit.

Celuī vorbareț : moară stricată, moară hodorogită, ho-
dorogitule.

Ca să arăte că unu-ī dușman : cind ar putea, m'ar bea
într'o lingură de apă.

Unuī cu mintea nestatornică: spulberatic.

II Care-ī venit din alte părți și așezat între băştinași :
venetic.

Care spune secretele: lung de limbă, limbău.

Care a pătit vre-o daravelă : a feștelit bătu. După a-
preciarea faptei, se spune : că a feștelit bătu de-un capăt,
de amândouă capetele, sau de tot

Celuī obraznic : ii gros de obraz; ii cum ii porcu.

Celuī lingușitor : curvă cu două fețe.

Celuī care nu mai trăește 'n belșug ca'nainte : i-a chi-
cat din coș.

Celuī care nu știe a prețui luerurile : eften la făină și
scump la tărițe.

Celuī care nu se mulțumește cu binele ce-l are : caută
pîne mai bună de cît de griu ; caută pe mama grifului.

Cărui nu se mai satură de mincare : sac fără fund.

Celuī lenes : împuțit, dugliș, ghiduș.

Celuī slab și fără singe 'n obraz : parcă-ī fieră în oală,
ii cum ii ceara, ce opărit ! parcă mînincă numai ciuperci
fripte.

Celuī robust : ghidalan, tontaleț, urs.

Celuī frumos : bujor, bujorel, luceafăr.

Unu care horăește cind doarme : coasă la oboroace.

Pentru cari trăesc rău : trăesc ca ciniș ; se stupesc ca
mîțele.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE

Simion C. Mîndrescu : *Doina*, conferință ținută la Ateneul din Birlad ; o broșură în 32 de 59 pagini. Birlad tipografia Cațafany, 1893.— 50 bani.

M. Schwarfeld : *Anuar pentru israeliți pe anul 1892-93* ; anul al XV-lea.— București, 1893. volum în 16 de 192 pagini; 3 lei. Intre altele cuprinde, relative la folklor : *literatura populară evree spaniolă*, studiu de *D-r M. Gaster* și *Basmul cu papucul, la evrei, la români și la alte popoare*, studiu folcloristic de *M. Schwarfeld*.

Dr. Raimund Friedrich Kaindl, Kleine Studien; №. 5, 1893. Czernovoitz, 1893.— 46 p. în 16. Intre cele cinci studii publicate în această broșură, este și unu folcloristic : *Zaubergräbe ber der Rutenen* (credința în farmece la Ruteni).

Sofia Nădejde : *Nuvele*. (Iași, colecția Saraga a 1 leu volumul). 1893.— Recomandăm cetitorilor noștri nuvelele D-nei Nădejde. Vor găsi frumoase pagine în cari se zugrăvesc cu culori vii mizeriile societății noastre.

Ș T I R I

La congresul folkloriștilor din Chicago, *Sezătoarea* figurează pe lingă celealte reviste folkloristice din întreaga lumea. D. A. Gorovei a trimis un memoriu asupra «nunții la români», care se va ceta la ședințele congresului de la Helen M. Bassett.

In ședința de la 31 Maiu, Comitetul central al Societății de tradiții populare din Paris, a ales pe d. A. Gorovei, membru titular.

APRECIERI ASUPRA „SEZĂTORII“

Creînd un centru pentru producțiunile folklorice, se va pune capăt infinitei lor împrăștieri prin ziară și reviste înaccesibile și cu totul necunoscute. D. Gorovei ar aduce un adevărat serviciu folklorului român, deschizînd în Șezătoare o rubrică specială pentru înregistrarea bibliografică a numeroaselor contribuționi de literatură populară risipite în diferite publicaționi periodice anterioare. S-ar obține astfel un material considerabil, în mare parte și pe nedrept căzut în uitare. Tot de odată atragem atențunea editorului asupra importanței legendelor casmogonice sau a explicațiilor populare despre fenomenele naturei (constelaționi, eclipse, cutremure etc.). În privința cărora ne aflăm într'o ignoranță aproape complectă.

Lazăr Șâineanu, Istoria filologiei române, pag. 335.
(București, 1892. Socec).

In Bucow. Rundschau, No. 1219 (1892):

Der Gedanke, eine Zeitschrift zu begründen, welche vorzüglich rumänische Volksüberlieferung und Volksdichtung sammeln soll, muss als ein überaus glücklicher bezeichnet werden. Auch der Sitz der Redaction ist gut gewählt, weil man hoffen darf, dass in der Zeitschrift die Volksforscher der Moldau und der Bukowina einander die Hand reichen werden, was für die Vollständigkeit der Stoffsammlungen unentbehrlich ist. Das bisher veröffentlichte Material ist sehr reichhaltig und zum Theil trefflich.

Möge die Zeitschrift ausgiebig unterstützt werden, damit sie allezeit ihre schöne Aufgabe erfüllen könne. Wir hoffen auch in Zukunft unseren Lesern über die lobenswerten Ergebnisse derselben Bericht erstatten zu können.

Dr. R. F. Kaindl, d. z. Wien. Universität,
Institut f. österr. geschichte.